

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שישי כ"ד בחשוון תשע"ז

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

סוטה - י"א

1. מדוע נאמר לגבי אבשלום 'כי אמר אין לי בן' הרי כתוב 'ויולדו לאבשלום שלשה בנים ובת אחת'?
 א. רב יצחק בר אבדימי - לא היה לו בן הגון למלכות.
 ב. רב חסדא - מקובלנו שכל השורף תבואתו של חבירו - אינו מניח בן ליורשו, ואבשלום ציוה לשרוף תבואתו של יואב.
2. גם לענין הטובה משלמים מדה כנגד מדה, אך מדה טובה מרובה ממידת פורענות. היכן מצינו?
 שבשכר שהמתינה למשה שענה אחת, המתינו לה שבעה ימים.
3. 'ותצב אחותו מרחוק לדעת מה יעשה לו' - מה דרשו בפסוק זה?
 כל מילה בפסוק זה מרמזת על השכינה [כפי שהגמרא הביאה רשימת פסוקים].
4. 'ויקם מלך חדש' - מהו חדש?
 רב ושמואל, חד אמר: חדש ממש שהרי כתיב 'חדש', וחד אמר: שנתחדשו גזירותיו, שהרי לא כתיב 'וימת וימלוך'.
 ולדבריו יש לפרש 'אשר לא ידע את יוסף' - שעשה עצמו כמי שאינו יודע.
5. 'ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל'. מה נענש על כך שהתחיל בעצה תחילה?
 שלקה תחילה במכת צפרדע.
6. 'הבה נתחכמה לו' לא נכתב 'להם', כיון שאמרו באו ונחכם למושיעין של ישראל, באש ובחרב לא נדונם כדי שלא ידוננו במדה כנגד מדה, אלא נדונם במים, שכבר נשבע שאינו מביא מבול לעולם. ומה לא ידעו?
 א. שעל כל העולם כולו אינו מביא, אבל על אומה אחת הוא מביא.
 ב. הוא אינו מביא, אבל הן באין ונופלין בתוכו, וכן הוא אומר: ומצרים נסים לקראתו.
 ועל זה נאמר 'כי בדבר אשר זדו עליהם' בקדירה שבישלו בה נתבשלו, [זדו מלשון 'זיזד יעקב'].
7. שלשה היו באותה עצה: בלעם, ואיוב, ויתרו, במה אירע לכל אחד?
 בלעם שיעץ - נהרג, איוב ששתק - נידון ביסורין, ויתרו שברח - זכו מבני בניו שישבו בלשכת הגזית, כפי שמוכח מהפסוקים.
8. אלו פסוקים נוספים נתבארו בענין שיעבוד מצרים?
 א. ונלחם בנו ועלה מן הארץ - ולא אמר 'ועלינו' כאדם שמקלל את עצמו ותולה קללתו בחבירו.
 ב. וישמו עליו שרי מסים - לא נאמר 'עליהם' - מלמד, שהביאו מלבן ותלו לפרעה בצוארו, וכל אחד שאמר איסטניס אני, אמרו לו 'יותר מפרעה'?
 ג. שרי מסים - דבר שמשים, רודה בהם לעבודה.
 ד. למען ענותו בסבלותם - למען ענותו לפרעה [המלבן], בעבוד סבלותם דישראל.
 ה. ויבן ערי מסכנות לפרעה - רב ושמואל, חד אמר: שמסכנות את בעליהן, וחד אמר: שמסכנות את בעליהן, שכל העוסק בבנין מתמסכן.
 ו. את פיתום ואת רעמסס - רב ושמואל, חד אמר: פיתום שמה, ונקראה רעמסס, על שם שראשון ראשון מתרוסס.
 חד אמר: רעמסס שמה, ונקראה פיתום על שם שראשון ראשון פי תהום בולעו.
 ז. וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ - ולא נאמר 'כן רבו וכן פרצו' אלא שרוח הקדש מבשרתן: כן ירבה וכן יפרוץ.
 ח. ויקוצו מפני בני ישראל - מלמד, שהיו דומין בעיניהם כקוצים.
 ט. ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך - רבי אלעזר אמר: בפה רך, רבי שמואל בר נחמני אמר: בפריכה.
 י. וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים וגו' - אמר רבא: בתחילה בחומר ובלבנים, ולבסוף ובכל עבודה בשדה.
 יא. את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך - שהיו מחליפין מלאכת אנשים לנשים ומלאכת נשים לאנשים. [וכאן ודאי הכוונה פרך].

9. **בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור - נגאלו ישראל ממצרים. מדוע?**

בשעה שהולכות לשאוב מים, הקב"ה מזמן דגים קטנים בכדיהן ושואבות מחצה מים ומחצה דגים, ובאות ושופתות שתי קדירות אחת של חמין ואחת של דגים, ומוליכות אצל בעליהן לשדה, ומרחיצות אותן וסכות אותן ומאכילות אותן ומשקות אותן ונזקקות להן בין שפתיים, ובשכר זה מצינו שזכו לביזת מצרים.

וכיון שמתעברות באות לבתיהם, וכיון שמגיע זמן מולדיהן, הולכות ויולדות בשדה 'תחת התפוח עוררתיך'

והקב"ה שולח משמי מרום מי שמנקיר ומשפיר אותן, כחיה זו שמשפרת את הולד,

ומלקט להן שני עגולין אחד של שמן ואחד של דבש, 'ויניקהו דבש מסלע ושמן'

וכשהמצרים באין להורגן, נעשה להם נס ונבלעין בקרקע, והמצרים מביאין שוורים וחורשין, 'על גבי חרשו חורשים' לאחר שהולכין היו מבצבצין ויוצאין כעשב השדה.

וכשגדלים באין עדרים עדרים לבתיהן, וכשנגלה הקב"ה על הים הם הכירוהו תחלה, שנאמר: זה קלי ואנוהו.

10. **'ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות' - במה נחלקו רב ושמואל מי הן היו?**

א. **חד אמר:** אשה ובתה, יוכבד ומרים. ומצינו בברייתא להלן כמותו.

ב. **חד אמר:** כלה וחמותה, יוכבד ואלישבע.

11. **שפרה זו יוכבד, פועה זו מרים. על שם מה נקראו?**

שפרה - א. שמשפרת את הולד. ב. שפרו ורבו ישראל בימיה.

פועה - א. שהיתה פועה לולד [משעשעתו]. ב. שהיתה פועה [צועקת] ברוח הקודש, 'עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל'.

12. **'ויאמר בילדכן את העבריות וראיתם על האבנים' - מה הם 'אבנים'?**

ג. **ר' חנן** - סימן גדול מסר להן: בשעה שכורעת לילד, יריכותיה מצטננות כאבנים.

ד. **יש אומרים** - כדכתיב: וארד בית היוצר והנה הוא עושה מלאכה על האבנים,

כשם שיוצר - ירך מכאן וירך מכאן וסדן באמצע, כך אשה - ירך מכאן וירך מכאן והולד באמצע.

13. **אלו פסוקים נוספים נתבארו בענין המילדות?**

א. **אם בן הוא והמתן אותו** - סימן גדול מסר להן: בן - פניו למטה, בת - פניה למעלה. כדרך תשמישם.

ב. **ותיראן המילדות את האלקים ולא עשו כאשר דבר אליהן** - לא נאמר 'להן' - מלמד, שתבען לדבר עבירה ולא נתבעו.

ג. **ותחייין את הילדים** - לא רק שלא המיתו אותן, אלא שהיו מספקות להם מים ומזון.

ד. **כי חיות הנה** - אין הכוונה למילדות ממש שהרי גם המיילדת עצמה צריכה מילדת עבודה.

אלא, **אמרו לו:** אומה זו כחיה נמשלה שיולדת לבד,

יהודה - גור אריה,

דן - יהי דן נחש,

נפתלי - אילה שלוחה,

יששכר - חמור גרם,

יוסף - בכור שור,

בנימין - זאב יטרף,

ואף לגבי מי שלא נמשל כבר נאמר **'מה אמך לביא בין אריות רבצה' וגו'.**

ה. **ויעש להם בתים** - רב ושמואל, חד אמר: בתי כהונה ולויה, אהרן ומשה. וחד אמר: בתי מלכות, כיון שדוד הגיע ממרים, כפי שמוכח מהפסוקים.